

Маріна ШЕЛЕГА

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
освітній ступінь «бакалавр»,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова,
м. Хмельницький

Науковий керівник: **Самарічева Т.А.**

канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова,
м. Хмельницький

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сучасна глобалізація сприяє відкритості національних економік, активізує їх зовнішньоекономічні відносини. Україна реалізує свою стратегію інтеграції у світовий економічний простір. Одним із важливих заходів у цьому напрямі є формування співробітництва з різними міжнародними організаціями, зокрема фінансовими, адже вони відіграють важливу роль як у регулюванні світової економіки, так і в підвищенні економічного розвитку окремих країн світу. Україна бере участь у діяльності провідних міжнародних валютно-кредитних та фінансових організацій, співпраця з якими є важливим джерелом залучення додаткових фінансових ресурсів до національної економіки. Тому

питання взаємовідносин України з міжнародними фінансовими організаціями (МФО) є актуальним, а його дослідження має значний науковий і практичний інтерес.

Вітчизняні науковці підкреслюють актуальність функціонування міжнародних фінансових організацій щодо стримування негативних економічних процесів, яка загострюється в умовах макроекономічної нестабільності країн, що сформувалася на тлі фінансово економічної кризи, політичної нестабільності у світі та слабких темпів розвитку країн із перехідною економікою [1, с. 857].

Кожна з міжнародних фінансових організацій використовує різні форми та механізми співробітництва з Україною. Наша країна виявляє зацікавленість у таких формах співробітництва як: забезпечення національних інтересів держави як рівноправного учасника міжнародного поділу праці, суб'єкта глобальних економічних та фінансових ринків. Важливим для вітчизняної економіки є отримання кредитів від міжнародних фінансових організацій та впровадження нових виробничих технологій, інвестицій та інформаційних технологій, а також отримання безпосередньої фінансової допомоги на пільгових умовах.

На сьогодні головними та найбільшими міжнародними кредиторами, що фінансують інфраструктурні проекти в Україні є Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Міжнародний валютний фонд (МВФ). Україна має потужний портфель запозичень від міжнародних фінансових організацій, іноземних держав та банків, загальний обсяг якого складає 2 303 млн дол. США, 5602 млн. євро та 108 193 000 млн. японських єн., в тому числі: МВФ –

4,41 млрд доларів США (3009,83 млн спеціальних прав запозичення); МБРР – 5,3 млрд доларів.

В умовах співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями виокремлюють як позитивні, так і негативні наслідки. До позитивних результатів можна віднести [2, с. 207]: впровадження реформ, метою яких є стабілізація української економіки; зменшення дефіциту державного бюджету та покращення ситуації з платіжним балансом; стабілізація валютно-обмінного курсу гривні і посилення банківської системи; збільшення золотовалютних резервів Національного банку України; зростання міжнародного авторитету України, що надає можливість доступу до коштів інших міжнародних фінансових організацій та приватних інвесторів; полегшення умов з обслуговування зовнішнього боргу держави.

До негативних наслідків співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями відносять: можливість не цільового витрачання отриманих коштів; зростання зовнішнього боргу держави тощо.

Розбудова співробітництва з міжнародними фінансовими інституціями є невід'ємним атрибутом політики будь-якої держави, котра системно розвиває міжнародні валютно-кредитні відносини. Можливості фінансування, що відкриваються завдяки співпраці з міжнародними фінансовими інституціями дають змогу активізувати економічне зростання, сприяє поліпшенню макрофінансових показників, формуванню конкурентного ринкового середовища, стабілізації національної грошової одиниці, активізації інвестиційного процесу та розвитку приватного підприємництва.

Особливості боргової політики України та складна соціально-економічна ситуація спонукає до посилення подальшого співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями. Відзначаючи високий нереалізований економічний потенціал України, доцільно розширити можливості залучення фінансування на основі системної диверсифікації його форм і джерел надходження. У зв'язку з цим переосмислення ролі міжнародних фінансових інституцій у фінансуванні проектів у державному секторі України, а також осучаснення механізмів відповідного співробітництва допоможе краще адаптувати зовнішнє фінансування для потреб розвитку країни.

Для розв'язання проблеми заборгованості у довгостроковому періоді необхідне «оздоровлення» української економіки, оскільки без забезпечення динамізму її розвитку і реальної, відчутної ефективності фінансова стабільність в країні буде короткочасною і відносною, незалежно від того, які прогресивні фінансові заходи використовуються для її підтримки [3, с. 50].

Водночас фінансові ресурси, що залучаються Україною у формі запозичень від МФО для фінансування інфраструктурних проектів, є важливим елементом системи фінансового забезпечення сталого економічного розвитку у відповідність з національними цілями сталого розвитку (ЦСР). Зважаючи на те, що МФО виділяє фінансові ресурси базуючись на національних стратегіях та планах, майже всі проекти, що фінансуються за рахунок цього джерела, є пріоритетними для країни та загалом здійснюють позитивний вплив.

Крім того вибірка коштів за проектами, які фінансуються за рахунок запозичень від МФО, іноземних держав та банків мають надзвичайно вигідні для країни умови довгострокового

фінансування критичної для життєдіяльності людей інфраструктури, є надзвичайно низькою, що суттєво обмежує наявні можливості країни для забезпечення прискореного економічного розвитку. Однією з найважливіших перепон у цій сфері є низька інституційна спроможність публічної влади та відсутність відповідальності за неналежну діяльність з супроводження таких проєктів профільних міністерств та груп управління проєктами. Потребують удосконалення й інституційні механізми управління реалізацією проєктів, що фінансуються за рахунок коштів МФО, які на сьогодні є недостатньо ефективними [4, с. 156].

Незважаючи на прогресивні кроки України на шляху співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями, існують значні перепони в його розвитку, такі як: недосконалість законодавства та його невідповідність міжнародним нормам, систематичне невиконання нашою країною зобов'язань по міжнародних програмах співпраці через припинення фінансування проєктів, нецільове використання наданих коштів.

Таким чином, формування співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями відіграє важливу роль в стимулюванні економічного розвитку. Така співпраця може мати як позитивні (стабілізація української економіки, зменшення дефіциту державного бюджету, покращення ситуації з платіжним балансом тощо), так і негативні (можливість нецільового витрачання отриманих коштів; зростання зовнішнього державного боргу) наслідки.

Перелік використаних джерел

1. Смагло О.В. Стан та перспективи розвитку співпраці між Україною та міжнародними інституціями. Економіка та суспільство. 2018. Вип. 14. С. 856-861.

2. Чайковський Я.І. Аналітична оцінка кредитних взаємовідносин України та Міжнародного валютного фонду. Економічний аналіз. 2015. Т. 21 (1). С. 205-211.

3. Бондарук Т.Г., Заморока В.О. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. 2020. С. 49-51.

4. Мар'янович М.Е. Роль міжнародних фінансових організацій у розбудові критичної інфраструктури для досягнення Цілей сталого розвитку в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2020. №2. С. 152-157.